

Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi Temelli Oku Oyna Aile Eğitim Programının Etkileri

Aleyna Sarıkaya*^{ID} Nihan Feyman Gök**^{ID}

Öz

Amaç: Bu araştırmanın temel amacı, sosyoekonomik açıdan dezavantajlı ebeveyn ve çocukların yer aldığı bağımsız resmi bir anaokulunda; araştırmacı, üniversite ve sivil toplum kuruluş örgütü işbirliğiyle oluşturulan Oyuncak ve Kitap Kütüphanesini temele alarak Oku Oyna Aile Eğitim Programının ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve okuma davranışları üzerindeki etkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma ölçüt örnekleme yöntemiyle Oyuncak ve Kitap Kütüphanesinin kurulduğu bağımsız resmi bir anaokulunda 2022-2023 eğitim öğretim yılında kayıtlı çocukların ebeveynlerinden 15'i üzerinde yapılmıştır. Araştırmada paralel karma desen kullanılarak nitel ve nicel veriler eş zamanlı toplanmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği ve Oyuna Katılım Anket Formu kullanılarak ön test ve son test verileri alınmıştır. Nicel veriler SPSS kullanılarak analiz edilmiştir. Video kayıtları aracılığıyla elde edilen nitel veriler doküman analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Bulgular: Araştırma kapsamında elde edilen nicel bulgular; Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeğine ilişkin veriler incelendiğinde, ön test ile son test puanları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Oyuna Katılım Anket Formuna ilişkin veriler incelendiğinde, ön test ile son test puanları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Nitel bulgular incelendiğinde, ebeveynlerin oyun türlerinden akademik, sosyal ve kurallı oyunları; kitap türlerinden ise sıklıkla resimli çocuk kitaplarını tercih ettikleri görülmektedir.

Sonuç: Ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve okuma davranışları üzerinde Oku Oyna Aile Eğitim Programının etkili olduğu bulunmuştur.

Özgünlük: Araştırma bağımsız resmi bir anaokulunda Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi kurularak bu kurumda verilen ebeveyn eğitim programının ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve kitap okuma davranışlarına etkisini inceleyen ilk çalışmadır.

Anahtar Sözcükler: Fırsat eşitliği, kitap, kütüphane, okul öncesi eğitim, oyuncak kütüphanesi.

* Çocuk Gelişimi Uzmanı, aleynagunes7@gmail.com

** Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, nfeymangok@karatekin.edu.tr

The Effects of Toy and Book Library Based Read Play Family Education

Aleyna Sarıkaya*

Nihan Feyman Gök**

Abstract

Purpose: The main purpose of this study is to examine the effect of the Read Play Family Education Program on parents' playing and reading behaviors with their children based on the Toy and Book Library created in collaboration with the researcher, university and non-governmental organization in an independent public preschool with socioeconomically disadvantaged parents and children.

Method: The study was conducted on 15 parents of children enrolled in the 2022-2023 academic year in an independent public preschool where the Toy and Book Library was established using the criterion sampling method. In the study, qualitative and quantitative data were collected simultaneously using a parallel mixed design. In the quantitative dimension of the study, pre-test and post-test data were collected using the Child-Parent Reading Activities Scale and Play Participation Questionnaire Form. Quantitative data were analyzed using SPSS. Qualitative data obtained through video recordings were analyzed using document analysis method.

Findings: Quantitative findings obtained within the scope of the research; When the data related to the Child-Parent Reading Activities Scale are examined, there is a statistically significant difference between the pre-test and post-test scores ($p<0.05$). When the data related to the Play Participation Questionnaire Form were analyzed, there was a statistically significant difference between the pre-test and post-test scores ($p<0.05$). When the qualitative findings are analyzed, it is seen that parents prefer academic, social and rule-based games among play types and frequently prefer children's picture books among book types.

Conclusion: It has been found that the Read and Play Family Education Program is effective on the play and reading behaviors of families with their children.

Originality: This is the first study to examine the effect of the parent education program given by developing a Toy and Book Library in an independent public preschool on parents' play and reading behaviors with their children.

Keywords: Fairness of opportunity, book, library, preschool education, toy library.

* Child Development Specialist, aleynagunes7@gmail.com

** Assoc. Prof., Çankırı Karatekin University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, nfeymangok@karatekin.edu.tr

Received : November 18, 2023
Type : Research Article

Accepted: June 25, 2024

Giriş

Türkiye’de 2023 yılı itibariyle çocuk nüfusu 22 milyon 578 bin 378’e ulaşmıştır. Bu nüfus, %56 oranında 0-9 yaş aralığındaki çocukları kapsamaktadır (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2023). Erken çocukluk döneminin ilk 8 yılını kapsayan 0-9 yaş aralığının toplam çocuk nüfusunda önemli bir payı oluşturduğu görülmektedir (Ekici, Bardak & Zadeh, 2018; TÜİK, 2023). Bu pay dikkate alındığında önleyici destekleyici faaliyetler ile çocukların gelişimsel becerilerini desteklemek önem kazanmaktadır. Erken çocukluk dönemindeki bireylere yönelik planlanan önleyici destekleyici faaliyetlere ebeveynlerin de katılımının sağlanması gerekmektedir. Bu düşünceye temel gerekçe olarak, ebeveyn tutumlarının erken çocukluk dönemi üzerindeki doğrudan veya dolaylı etkisi sunulabilir. Erken çocukluk dönemindeki bireyin öz kontrol, paylaşma, ruh sağlığı, kişilik gelişimi, gelişimsel becerileri, problem çözme becerilerini ve mizaç özelliklerini ebeveyn tutumları etkilemektedir. (Gözübüyük, 2016; Hamarta vd., 2010; Kaya, Bozaslan & Gülten, 2012; Seven & Engin, 2008). Ebeveynleri otoriter tutumu benimseyen çocuklarda, ebeveynleri demokratik tutumu benimseyen çocuklara göre davranış zorluklarına daha sık rastlanılmaktadır (Işıkoğlu Erdoğan, Yoleri & Tetik, 2017). Ayrıca ebeveynleri oyun oynama ve kitap okuma davranışları sergilenen çocukların ebeveyniyle arasındaki iletişimi, erken okuryazarlık becerileri, fiziksel, zihinsel, sosyal ve dil gelişim becerileri; ebeveyni tarafından nitelikli tutum ve davranışlarla sergilenmeyen çocuklara göre daha ileri düzeydedir (Egemen, Yılmaz & Akil, 2004; Kerr vd., 2004; Koçyiğit, Tuğluk & Kök, 2007; Işıkoğlu Erdoğan & İvrendi, 2008; Akgün & Yeşilyaprak, 2010; Çelebi Öncü, 2016; Özyürek & Bedge, 2016; Rebold vd., 2016; Işıkoğlu Erdoğan, Yoleri & Tetik, 2017; Boz, Uludağ & Tokuç, 2018; Efe & Temel, 2018; Povarenkov, Baranova & Mitiukov, 2019; Döker, 2020; Göktaş, 2020; Kangal, 2021). Bu durum dikkate alınarak uzmanlar tarafından ebeveynlere uygulamalı örnekler içeren eğitim verilmesi, erken çocukluk döneminde önem kazanmaktadır. Çünkü ebeveynlere verilen etkili eğitimler ile ebeveyn tutumları geliştirilebilmekte ve buna bağlı olarak çocuğun gelişimsel hızı ivme kazanabilmektedir (Swick, 2009).

Çocuğun fiziksel, sosyal ve zihinsel gelişim becerilerini desteklemek için oyunun etkili bir deneyim; resimli çocuk kitaplarının etkili bir eğitici araç olduğu görülmektedir. Oyun, nitelikli olarak kullanıldığında çocukların öğrenme deneyimlerine değer katarak öğrenme sürecinin içselleştirilmesine olanak sunar (Tuğrul, 2017). Öte yandan çocukta dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, kaygı ve davranış zorlukları başta olmak üzere diğer problemlerin iyileştirilmesinde oyun deneyimleri etkilidir (Genç & Tolan, 2021). Bunun nedeni nitelikli oyunun konsantrasyon becerisini arttırmasıdır (Dankiw vd., 2020). Öğrenmenin içselleştirilmesini, dikkat ve davranış zorluklarının iyileştirilmesini sağlayan nitelikli oyun; fiziksel, sosyal ve dil

gelişim alanlarını da etkileyerek çocukların sıra bekleme, paylaşma, iletişim kurma, kelime haznesi, hareket vb. becerilerini geliştirir (Coşkun & Deniz, 2019; Dankiw vd., 2020; O’Keeffe & McNally, 2021). Resimli çocuk kitapları ise, erken çocukluk döneminde nitelikli kullanıldığında bilişsel gelişim alanını etkileyerek çocukların nesneyi ve olayı takip etme, neden ve sonuç ilişkisi kurma, gözlemlenme, eleştirel düşünme, kavram öğrenimi vb. becerilerini destekler (Saçkes, Trundle & Flevares, 2009; Aktaş Arnas, 2012; Alptekin, 2018; Çelik, Sühedan & Bıçakçı, 2019; Kangal, 2021). Resimli çocuk kitapları etkin ve nitelikli olarak kullanıldığında çocukların, sesbilgisel farkındalık, ses ve kelime bilgisi, yazı farkındalığı, sözcük dağarcığı, alıcı ve ifade edici dil, empati kurma, kimlik kazanımı vb. becerilerini destekler (Evans, Shaw & Bell, 2000; Elmonayer, 2013; Akoğlu, Ergül & Duman, 2014; Şimşek, 2017). Bu nedenle çocuklar için hem oyun oynamak hem de resimli çocuk kitabı okumak kritik eylemlere dönüşmektedir. Ancak sosyoekonomik statü, oyun ve okuma deneyimlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Düşük sosyoekonomik statüye sahip olan ebeveynlerin ev ortamında çocuğa sunduğu resimli çocuk kitapları ve oyuncaklar, gelişimsel olarak uygun nitelik ve nicelikte olmayabilir. Ebeveynlerin çocuklarla birlikte oyun oynama, onlara resimli çocuk kitabı okumaya ilişkin farkındalıklarının gelişimsel bağlamda yetersiz olduğu söylenebilir (Bekmezci & Özkan, 2015; Myrttil, Justice & Jiang, 2019, Gönül, 2020; Patil vd., 2020; Işıkoğlu Erdoğan & Şimşek, 2022). Bu durum çocuğun zengin çevresel uyaranlardan yoksun kalmasına neden olarak kalıcı veya müdahale gerektiren gelişimsel yetersizliklere zemin hazırlayabilmektedir (Attanasio, Cattan & Meghir, 2022). Bu noktada, oyuncak ve kitap kütüphaneleri önem kazanmaktadır. Oyuncak ve kitabı bir arada sunan kütüphaneler; çocukların gelişim alanlarını destekleyen, ebeveynlerin bilinçlendirilmesini sağlayan, çocukların gelişim düzeyine uygun materyallerin yer aldığı, ödünç alma sistemine dayalı kaynak merkezleri olmasından dolayı düşük sosyokültürel statünün çocuğun gelişiminde yaratacağı olumsuz etkiyi en aza indirgeyebilmektedir (Kamaraj, 2006).

Erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynlere yönelik yapılan araştırmalarda etkileşime dayalı kitap okuma davranışlarına ilişkin eğitimler yapıldığı görülmektedir (Whitehurst vd., 1988; Huebner & Meltzoff, 2005; Çelebi Öncü, 2016). Ancak erken çocukluk döneminde oyun davranışlarına yönelik araştırmalar incelendiğinde sıklıkla ebeveynlerin oyuna ve oyuncuğa ilişkin görüşleri ve farkındalıklarının tespitine ilişkin çalışmalar yapıldığı, sıklıkla çocukların oyun aracılığıyla gelişimsel becerilerini destekleyici deneysel çalışmalar yapıldığı ancak ebeveyn eğitimleriyle ebeveynlerin çocuklarıyla oyun davranışlarının geliştirilmesine yönelik sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmektedir (Gül, 2006; Özdenk, 2007; Kalaycıoğlu, 2011; Erbay & Saltalı, 2012; Öztürk, 2019; Gülen & Barış, 2021). Sosyoekonomik statünün erken çocukluk döneminde etkisine ilişkin bilimsel araştırmalar incelendiğinde ise, sıklıkla durum tespitinin yapıldığı veya

çocuklara yönelik müdahale programı geliştirildiği görülmektedir (Taner & Başal, 2005; Kılıç Duran, 2007; Özkaya, 2007; Gölcük, Okur & Berument, 2015). Bu çalışmaların yalnızca oyun oynamaya veya kitap okumaya odaklandığı dikkat çekmiştir. Bu çalışmada ise oyun oynama ve kitap okuma davranışları, zengin oyuncak ve kitap materyalleri ile desteklenerek bütüncül bir ebeveyn eğitim programı sunulmuştur. Araştırmacılar tarafından 2021 yılında Ankara ili Altındağ İlçesindeki bağımsız bir anaokulunda kurulan Oyuncak ve Kitap Kütüphanesinden ebeveynlerle birlikte çocukların faydalanması sağlanmış (Güneş & Feyman Gök, 2022); eş zamanlı ebeveyn eğitimleri düzenlenmiştir. Bu çalışmada, kütüphanenin kurulma sürecinde geliştirilen *Oku Oyna Aile Eğitim Programının* ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve kitap okuma davranışlarına etkisi incelenmiştir. Ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte hem oyun oynama hem de kitap okuma davranışlarını bütüncül bir bakış açısıyla inceleyen çalışmanın bu yönüyle özgün nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Aile Eğitimleri

Aile, çeşitli boyutları içeren (ekonomik, sosyal, psikolojik vb.) toplumun temelini oluşturan toplumsal bir birimdir (United Nations, 1993). Toplumsal birimi oluşturan ebeveynlere, çocuklarının fiziksel ve ruhsal olarak iyi yetiştirilmesi amacıyla sunulan ebeveyn eğitimleri önem taşımaktadır (Tezel Şahin & Özyürek, 2008). Özellikle erken çocukluk döneminde çocukların tüm uyarılara açık olmasından kaynaklı olarak ebeveyn tutumlarının eğitimler aracılığıyla geliştirilmesi önemlidir (Çayan & Çınar, 2019). Çünkü erken çocukluk dönemindeki ebeveyn tutumları, ileri yıllardaki davranışların temelini oluşturur (Şahin & Özbey, 2007). İlk olarak toplum temelli küçük tanıtım programları olarak başlayan aile eğitim programları genişleyerek içerik ve sayı açısından zenginleşmiştir. Dünya çapında bazı bölgelerde geniş kitlelere yayılarak finansal destekler de sağlanmaya başlamıştır (Powel, 1990; Gomby, 2005). Aile eğitiminin amaçları iki başlık altında toplanabilir: Bunlardan ilki ebeveynlerin sosyal yaşama adaptasyonunu sağlamak, ikincisi ise erken çocukluk döneminde ebeveynleri bilinçlendirerek çocuğun eğitiminde aileyi güçlendirmektir (Cochran, 1988). Bu durum güçlü aile, güçlü çocuk ve güçlü toplum olarak ifade edilebilir. Çünkü erken çocukluk eğitiminde çocuğun ilk eğitimcileri, ebeveynlerdir. Ebeveynlerin süreç içinde çocuğuna fiziksel ve ruhsal olarak sunduğu destek, çocuğun gelişimsel becerilerini güçlendirir (Tezel Şahin & Ersoy, 1999; Girgin, Kumaz & Zobu, 2011). Dolayısıyla gelişimsel açıdan güçlenen birey, güçlü toplumun temelini oluşturacaktır. Aile eğitiminden beklenen faydanın sağlanması için ebeveynlerin öğrenmeye açık olduğu uygun bir zaman dilimi tercih edilmelidir. Verilen eğitimlerde, yalnızca bilgi aktarımı yapılmamalıdır. Bilgi aktarımıyla birlikte ebeveyn tutum ve davranışlarına yönelik uygulama

örnekleri verilerek ebeveyn tutumlarının çocuğun yüksek yararına yönelik geliştirilmesi hedeflenmelidir (Temel, 2003).

Ebeveynlik kavramı günümüzde sürekli değişim içerisinde olan bir kavramdır. Bu değişim ebeveynlerde karmaşıklık yaratarak çocuğa ilişkin tutumlarda güçlük yaratabilmektedir. Özellikle teknoloji kullanımıyla birlikte artan sosyal medya ilgisi, çocuğa ilişkin tutumları iki açıdan etkileyebilmektedir. Bunlardan ilki, aile ilişkilerinin zayıflaması, ikincisi ise çocuk gelişimine dair yanlış bilgi edinimidir. Her iki durum farklı sonuçlara neden olsa da, ortak perspektif olarak ebeveynin kendini yetersiz ve karmaşık bir süreçte hissetmesine yol açtığı söylenebilir. Bu karmaşıklık ve yetersizlik hissini en aza indirmek, ebeveyn eğitimlerinin amacı kapsamında değerlendirilebilir (Powell, 1990; Staton, Ooms & Oven, 1991; Güleç, 2018).

Ebeveynlik kavramının değişmesine karşın ebeveynler, kendi ebeveynlerinden gördükleri geleneksel yöntemleri günümüzde de uygulayabilmektedir. Ebeveynler, ödül ve ceza gibi yöntemlerle çocuk yetiştirme tutumları sergileyebilmektedir. Bu noktada, aile eğitimleri aracılığıyla çocuğun gelişimine uygun nitelikli tutumlar ebeveynlere kazandırılabilir (Köksal Akyol & Bilbay, 2016; Şimşek, 2022).

Aile eğitim programları evlilik öncesi, evlat edinme süreci, çocuk yetiştirme süreci gibi farklı zaman dilimlerinde oluşturulabilen programlardır. Bu programlarda ebeveynlere çocukların gelişimsel özellikleri, aile dinamikleri, aile içi iletişim, ebeveynlik becerileri, nitelikli çocuk yetiştirme tutumları vb. konular hakkında bilgi sağlanır (Şahin & Özbey, 2007). Aile eğitimlerinde uygulanan teknikler değişebilmektedir. Tercih edilen teknikler aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

- Grup Tartışmaları: Ebeveynler ve eğitimcilerin bir araya geldiği oturumlarda ebeveynlik rolleri ve çocuk gelişimi konuları tartışılır. Bu tartışmalarda ebeveynlere fırsat tanınarak sorunlara çözüm üretilmeye çalışılır.
- Ev Ziyaretleri: Ebeveynlere eğitimciler tarafından ev temelli planlar oluşturularak ev ortamında ebeveynlik becerilerinin geliştirilmesi amaçlanır.
- Grup tartışmaları ve Ev Ziyaretleri: Bu yöntem hem grup tartışma tekniğini hem de ev ziyaretleri tekniğini içeren karma bir tekniktir (Anne Çocuk Eğitim Vakfı [AÇEV], 2007).

Ulusal çapta bu tekniklerin kullanıldığı çeşitli aile eğitim projeleri bulunmaktadır. Ulusal çapta uygulanan aile eğitim projeleri şunlardır:

- *Erken Destek Projesi*: Proje, düşük gelir düzeyinde olan ebeveynleri hedefe alarak İstanbul ilinde 1982-1986 yılları arasında yürütülmüştür. Çocuğun sosyal ve bilişsel gelişim alanlarını temele

alan ve grup tartışmaları ile yürütülen bir aile eğitim programıdır. Uygulama örneklerine yer verilmiştir. Temelde annelere yönelik ve dört yıl süreli bir proje olarak uygulanmıştır (Kağıtçıbaşı, 1991).

- *Anne Baba Okulu*: Düşük sosyoekonomik seviyedeki ebeveynleri hedef alarak İstanbul ilinde 1989 yılında başlatılmıştır. Ebeveynlerin çocuk gelişimine yönelik becerilerini desteklemek amacıyla çeşitli konularda konferanslar düzenlenmiştir. Eğitimin etkinliği ile ilgili yapılan araştırmalarda eğitimin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yavuzer, 2006).
- *Baba Destek Programı*: 1996 yılında Anne Çocuk Eğitim Vakfı tarafından çocuğun büyüme ve gelişme sürecine babaları dahil etmek üzere hazırlanmış bir aile eğitim programıdır. Bu proje, babaların çocuğun gelişimine uygun olmayan davranışlarını değiştirerek baba-çocuk ilişkisini güçlendirmek amacıyla yürütülmüştür. 10-13 hafta süreyle uygulanmış bir projedir (AÇEV, 2019).

Projelerin kapsamına bakıldığında geniş kapsamlı olarak ailelerin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu araştırma kapsamında da grup tartışmaları tekniği kullanılarak 3-6 yaş aralığında çocuğu olan ebeveynlerin çocuklarıyla oyun oynama ve kitap okuma davranışlarına ilişkin farkındalıklarının geliştirilmesinin hedeflendiği bir eğitim programı oluşturulmuştur.

Oyuncak Kütüphaneleri

Oyuncak kütüphanesi; çocukların gelişim alanlarına katkı sunan, ailelerin bilinçlendirilmesini sağlayan, çocukların gelişim düzeyine uygun materyallerin yer aldığı, ödünç alma sistemine dayalı kaynak merkezleridir (Kamaraj, 2006). Oyuncak kütüphanesinin kurulmasındaki amaçlar çocuklara ve ailelere yönelik olmak üzere iki kategoride belirtilmiştir. Çocuklara yönelik amaçlar; oyuna ve oyuncuğa erişimi kolaylaştırarak çocukların sosyalleşme becerilerini geliştirmek, özel gereksinimli çocukların oyun oynama davranışlarını desteklemek, okul ortamı ile ilgili olumlu tecrübeleri geliştirmektir. Ailelere yönelik amaçlar ise; oyun oynamak, oyuncak seçimi, çocuk gelişimi hakkında bilgilendirmedir (Kamaraj, 2006). Köycekaş ve Köycekaş'ın (2015) araştırmalarına göre, oyuncak kütüphanesinin temel amaçlarından bir diğeri; erişim sağlanan her çocuğun oyuncak ile etkileşiminin sağlanması ve kütüphane sistemini kullanma alışkanlığı kazandırılmasıdır.

İlk oyuncak kütüphanesi, ABD'nin Los Angeles şehrinde 1935 yılında kurulmuştur (Kamaraj, 2006). Türkiye'de ise ilk olarak 2004 yılında Düzce'de kurulmuş ve ülke genelinde yaygınlaşmaya başlamıştır (Oyuncak Kütüphanesi Derneği, 2012). Oyuncak Kütüphanesi Derneği'ne göre (2012), oyuncak kütüphanesinin sağladığı faydalar şöyle sıralanmıştır:

- 1.Çocukların en temel hakkı olan “oyun oynama hakkı” ile ilgili farkındalık kazandırmak ve farkındalığı arttırmak,
2. Çocuklarda kütüphane kültürünün erken dönemde oluşmasını sağlamak,
- 3 Çocuklarda yardımlaşma ve gönüllülük bilincini oluşturmak,
4. Çocuğun gelişim alanlarını desteklemek,
- 5.Ebeveynleri bilinçlendirmek,
6. Tüketim fazlalığını önlemek.

Ülkemizde Ankara ili Çankaya ilçesinde 2012 yılında Avrupa Hibe Desteğiyle hayata geçirilen Oyuncak Kütüphanesinin işleyişine bakıldığında, 0-12 yaş arası çocuklara yönelik olduğu görülmektedir. Bu kapsamda çeşitli aktiviteler ve atölyeler düzenlenerek çocukların gelişimsel becerileri desteklenmektedir. Ailelere çeşitli eğitim ve seminerler düzenlenerek çocuk gelişimi hakkında farkındalık becerileri desteklenmektedir. Ayrıca çocuklar ödünç oyuncak alabilmektedir. Ödünç alınan oyuncakların cüzi miktarda depozito fiyatı bulunmaktadır. 2012-2015 yıllarını kapsayan bu çalışmada 450’den fazla çocuğun bu sistemden fayda sağladığı belirtilmektedir (Köycekaş & Köycekaş, 2015).

Amaç

Bu araştırma, Ankara ili Altındağ İlçesindeki bağımsız bir anaokulunda, araştırmacıların ve bir sivil toplum kuruluş örgütünün iş birliğiyle kurulan Oyuncak ve Kitap Kütüphanesinde yürütülmüştür. 2022-2023 yılı eğitim-öğretim döneminde sosyoekonomik açıdan dezavantajlı üç-altı yaş çocukların devam ettiği kurumda ebeveynlere yönelik olarak hazırlanan bir eğitim programı temel alınmıştır. Araştırma, Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi temelli Oku Oyna Aile Eğitim Programının ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve kitap okuma davranışlarına etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Problemler

Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi temelli Oku Oyna Aile Eğitim Programının ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve kitap okuma davranışlarına etkisinin incelenmesi amacıyla yürütülen çalışmanın problemi; “Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi temelli Oku Oyna Aile Eğitim Programı ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve kitap okuma davranışlarını etkilemekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Bu temel problem çerçevesinde araştırmanın alt problemleri ise şunlardır:

1. Oku Oyna Aile Eğitim Programı ebeveynlerin oyuna katılım davranışları üzerinde etkili midir?

2. Oku Oyna Aile Eğitim Programı çocuk-ebeveyn birlikte kitap okuma etkinlikleri üzerinde etkili midir?
3. Ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oynamayı tercih ettikleri oyun türleri nelerdir?
4. Ebeveynlerin oyun sürecinde kullandıkları ifade türleri nelerdir?
5. Ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte okumayı tercih ettikleri kitap türleri nelerdir?
6. Ebeveynlerin sosyoekonomik statüsü ile ebeveynlerin birlikte okuma etkinlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Ebeveynlerin sosyoekonomik statüsü ile ebeveyn oyuna katılım davranışları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
8. Çocukların cinsiyetleri ve ebeveyn oyuna katılım davranışları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırma problemleriyle bağlantılı olarak çalışmanın tezat hipotezleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir :

- Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi Temelli Oku Oyna Aile Eğitim Programı ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve kitap okuma davranışları üzerinde etkilidir.
- Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi Temelli Oku Oyna Aile Eğitim Programı ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve kitap okuma davranışları üzerinde etkili değildir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Ankara İli, Altındağ İlçesinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız bir anaokuluna kayıtlı olan üç-altı yaş çocukların 15 ebeveyni ile sınırlıdır.

Araştırmanın diğer sınırlılıkları ise zayıf deneysel desen kullanılması, ebeveyn eğitimlerinin ebeveyn ile çocuk arasındaki oyun oynama ve kitap okuma davranışlarına etkisi, ölçek ve anket formunda yer alan sorulara ilişkin verilen yanıtlar, gönüllü katılımcıların ilettiği video kayıtlarıdır.

Yöntem

Araştırmada karma araştırma yöntemi kullanılmış olup paralel karma modelle desenlenmiştir. Araştırmanın nicel boyutunda kontrol grupsuz zayıf deneysel desen, nitel boyutunda ise olgubilim desen kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Oyuncak ve Kitap Kütüphanesinin bulunduğu Ankara İli, Altındağ İlçesindeki Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olan bağımsız bir

anaokulunda 2022-2023 eğitim öğretim dönemine kayıtlı çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. Ölçüt örnekleme yöntemiyle 15 gönüllü katılımcı araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Örneklemin ölçütleri; kurumda düzenlenecek eğitimlere düzenli katılmaya gönüllü olan ve oyuncak kitap kütüphanesi açıldığından bu yana kullanıcısı olan ebeveynler olarak belirlenmiştir.

Araştırmada yer alan katılımcıların demografik bilgilerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1. Ebeveynlerin demografik bilgileri

		n	%
Çocuğun Yaşı	3 yaş	8	53,3
	4 yaş	3	20,0
	5 yaş	4	26,7
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	8	53,3
	Erkek	7	46,7
Çocuğun Kardeş Sayısı	1 kardeş	4	26,7
	2 kardeş	4	26,7
	3 kardeş	0	0,0
	4 ve üzeri	1	6,6
Tek Çocuk		6	40,0
Hane Halkı Sayısı	3 kişi	6	40,0
	4 kişi	6	40,0
	5 kişi	3	20,0
Ebeveyn Cinsiyeti	Kadın	15	100,0
Çalışma Durumu	Evet	0	0,0
	Hayır	15	100,0
Gelir Düzeyi	Düşük Gelir	6	46,2
	Orta Gelir	9	53,8
Medeni Durumu	Evli	15	100,0
Anne Eğitim Seviyesi	İlkokul Mezunu	3	20,0
	Lise Mezunu	9	60,0
	Üniversite Mezunu	3	20,0
Toplam		15	100

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında nitel ve nicel verilerin toplanması amacıyla dört farklı form kullanılmıştır. Bunlardan ikisi araştırmanın nicel boyutunda kullanılan Işıkoğlu Erdoğan (2016) tarafından geliştirilen Çocuk- Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği ve Işıkoğlu Erdoğan & İvrendi (2008) tarafından geliştirilen Oyun Katılım Anket Formu'dur.

Araştırmanın nitel boyutunda kullanılan araçlar ise araştırmacı tarafından geliştirilen demografik bilgi formu ve video kayıtları transkript formudur.

Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği: Ölçek maddelerinin alt boyutları; birlikte etkileşimli kitap okuma, birlikte okumaya yönelik görüşler, okuryazarlığa model olma, okumanın önemi, okuryazarlık öğretimidir. Birlikte etkileşimli okuma kategorisindeki örnek maddeler incelendiğinde; “Çocuğuma kitap okurken resimleri görmesini sağlarım.”, “Çocuğuma kitap okurken onun öyküyü tahmin etmesini isterim.” “Çocuğuma kitap okurken konuyla ilgili sorular sorarım.” vb. şekilde maddeler yer almaktadır. Birlikte okumaya yönelik görüşler kategorisindeki örnek maddeler incelendiğinde; “Kitap okuma çocuğumla paylaştığım zevkli bir etkinliktir.”, “Kitap okuma çocuğumla birlikte yaparken zorlandığım bir etkinliktir.” vb. şekilde maddeler yer almaktadır. Okuryazarlığa model olma kategorisindeki maddeler incelendiğinde; “Çocuğumla birlikteyken kendime kitap alırım.”, “Çocuğumla birlikteyken gazete ve dergi okurum.” vb. maddeler yer almaktadır. Okumanın önemi kategorisindeki maddeler incelendiğinde; “Çocuğumun kitap okumayı sevmesini isterim.” vb. şekilde maddeler yer almaktadır. Okuryazarlık öğretimi kategorisindeki maddeler incelendiğinde; “Çocuğuma basit kelimeleri okumayı öğretirim (kendi ismi, reklam logoları).” vb. şekilde maddeler yer almaktadır. Formun “birlikte etkileşimli okuma” boyutunda Cronbach Alpha katsayısı .80 “birlikte okumaya yönelik görüşler” .79 “okuryazarlığa model olma” .76 “okumanın önemi” .70 ve “okuryazarlık öğretimi” .70 ve toplamda ise .81 olarak hesaplanmıştır. Sonucunda ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır (Işıkoğlu Erdoğan, 2016).

Ölçekte toplam 31 madde yer almaktadır. Ölçeğin cevapları “her zaman (4)”, “ara sıra (3)”, “nadiren (2)” ve “hiçbir zaman (1)” olarak derecelendirilmiştir. Likert tipi bir ölçektir.

Oyuna Katılım Anket Formu: Anket formunda yer alan maddelerin alt boyutları; akademik oyun, sosyodramatik ve hareketli oyun, oyuna teşviktir. Toplamda 15 maddenin yer aldığı likert tipi bir anket formudur. Anketten örnek maddeler incelendiğinde; “Çocuğumla araba-bebek gibi oyuncaklarla oynarız.”, “Çocuğumu oynaması için parka götürürüm.”, “Çocuğum oyun oynarken bende ona katılırım.”, “Çocuğumla evcilik/tamircilik gibi oyunlar oynarız.” vb. şekilde maddeler yer almaktadır. Anket formunun güvenilirliği için Cronbach Alpha kat sayısı kullanarak anket formunun alt boyutları analiz edilmiştir. Alt boyutlardan “akademik oyun” Cronbach Alpha kat sayısı 0.73, “sosyo-dramatik ve hareketli oyun” 0.69 ve “oyuna teşvik” 0.41 olduğu saptanmıştır. Sonucunda ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır (Işıkoğlu & İvrendi, 2008).

Anketin cevapları “her zaman (4)”, “ara sıra (3)”, “nadiren (2)” ve “hiçbir zaman (1)” olarak derecelendirilmiştir. Bu araştırmada kullanılabilmesi için gerekli izin sağlanmıştır.

Video Kayıtları Transkript Formu: Araştırmacılar tarafından Oku Oyna Aile Eğitim Programının ebeveynlerle birlikte yürütülmesi aşamasında ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte ev ortamında tercih ettikleri oyun türü ve oyun oynama sürecinde tercih ettikleri ifade türü, ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte okumayı tercih ettikleri kitap türüne ilişkin nitel verileri analiz etmek amacıyla geliştirilen formdur.

Demografik Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından ebeveyn gelir düzeyi, ebeveyn eğitim düzeyi, çocuğun yaşı ve cinsiyeti, çocuğun kardeş sayısı, hanehalkı sayısı, ebeveyn cinsiyeti, ebeveyn medeni durumuna ilişkin betimsel verileri elde etmek amacıyla oluşturulan formdur.

Veri Toplama Süreci

Araştırma kapsamında geliştirilen Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi ile birlikte Oku Oyna Aile Eğitim Programına ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi: Bebek ve çocuklar oyun ve oyuncaksız düşünülemez. Oyuncak, oyun oynamayı kolaylaştırarak bebek ve çocuğun deneyimlerini zenginleştirir. Ancak ülkemizde nitelikli oyuncaklar ile ilgili fiyat araştırması yapıldığında sosyoekonomik statüsü düşük olan aileler için erişilebilir olmadığı görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumunun (2023) verilerine göre, hanehalklarının tüketim amaçlı harcamalar arasında en yüksek payı %22,8 ile gıda ve içecek harcamaları alır iken, ikinci sırayı %22,4 ile konut ve kira harcamaları, üçüncü sırayı ise %21,3 ile ulaştırma harcamaları almıştır. Buna karşın en düşük payı %1,4 ile eğitim hizmetleri alırken ikinci sırada %2,5 ile eğlence ve kültür harcamaları almaktadır. Bu veriler göz önünde bulundurulduğunda oyuncak kütüphaneleri ailenin bütçesini koruyabilmek ve çocuğun oynama ihtiyacını karşılayabilmek açısından önem kazanmaktadır. Oyuncak ve kitap kütüphanesi; erken çocukluk döneminde çocuğun gelişimi açısından önemli iki faktör olan oyuncakların ve resimli çocuk kitaplarının bir araya getirildiği, ödünç alma sisteminin olduğu, çocuğu oyun oynamaya ve kitap okumaya davet eden kaynak merkezleri olarak tanımlanabilir (Kamaraj, 2006). Türkiye’de ilk defa bağımsız resmi bir anaokuluna kurulan oyuncak ve kitap kütüphanesinin temel amacı fırsat eşitliği sağlamaktır.

Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi kurulum aşamaları şu şekildedir;

- Araştırmacıların bilimsel bir çalışma kapsamında kurmayı hedefledikleri Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi için ilgili literatür taranarak amaç ve kapsam formu oluşturulmuştur. Bu form bir sivil toplum kuruluş örgütü ile paylaşılarak Oyuncak ve Kitap

Kütüphanesinin hayata geçirilebilmesi amacıyla işbirliği sağlanmıştır.

- Ankara'nın dezavantajlı bir bölgesinde yer alan bağımsız resmi okul öncesi eğitim kurumlarının müdürlükleriyle görüşmeler sağlanarak uygun alanlar incelenmiştir. Uygun bulunan bir okul öncesi eğitim kurumu ile işbirliği yapılarak Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi kurulmaya başlanmıştır.
- Oyuncak ve Kitap Kütüphanesinin kurulum aşamasında; alanın oyuna ve okumaya davetkâr olması amacıyla çeşitli tadilatlar (zemin, duvar, perde, iç tasarım vb.), sivil toplum kuruluş örgütü, üniversite ve okul müdürlüğü iş birliğinde sağlanmıştır.
- Çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak oyuncaklar ve kitaplar listelenmiştir. Materyallerin seçiminde çocuk sağlığı, güvenliği ve gelişimsel düzeyi göz önünde bulundurularak oyuncakların ahşap olmasına, beş gelişim alanını kapsamına (sosyal, dil, bilişsel, motor, duygusal), nicelik açısından yeterli ve nitelikli olmasına özen gösterilmiştir. Listede yer alan materyaller sivil toplum kuruluş örgütü tarafından tedarik edilerek alana yerleştirilmiştir.
- Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi alanının tamamlanmasıyla birlikte 18.09.2021 tarihinde ebeveynlerin ve çocukların hizmetine sunulmuştur.

Temel amacı fırsat eşitliği sağlamak olan Oyuncak ve Kitap Kütüphanesinin diğer amaçları; çocukların nitelik ve nicelik açısından yeterli oyuncak ve kitaba ulaşmasını sağlamak, onlara okuma alışkanlığı kazandırmak, oyun oynama becerilerini desteklemek, materyal yoksunluğunu azaltmak, ödünç alma sistemiyle sorumluluk alma davranışını desteklemek, ev temelli erken okuryazarlık ortamlarını zenginleştirmek, evde zengin uyaranlar sunulmasıyla çocukların henüz okula gitmeyen küçük kardeşlerine de gelişim desteği sağlamak (Güneş & Feyman Gök, 2022) olarak sıralanabilir.

Oku Oyna Aile Eğitim Programının Geliştirilmesi: Ebeveynlerin oyuncak ve kitap kütüphanesinde bulunan materyallerden yararlanarak çocuklarıyla birlikte oyun oynama ve resimli çocuk kitabı okuma davranışlarını geliştirmek amaçlı hazırlanan bu program, çeşitli aşamalardan geçerek düzenlenmiştir. Programın geliştirilme aşamaları, aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

- Aile eğitimine ilişkin literatür taraması yapılmıştır. Şahin'in (2013) okul öncesi dönemde "Oyuncak Odaklı Ev Eğitim Programı" adlı

- ebeveynlerle yürüttüğü eğitim programı ile Özel ve Zelyurt'un (2016) çocukların gelişimsel özellikleri, oyun, zorlayıcı davranışlarla baş etme, ebeveyn tutumları, çocuğa doğru alışkanlık kazandırma ile ilgili ebeveynlerle birlikte yürüttüğü bilimsel araştırmalar temel alınmıştır.
- Aile eğitimi; oyun, oyuncak, sesli okuma, resimli çocuk kitabı, ebeveyn tutumları, üç-altı yaş gelişimsel özellikleri konuları ile sınırlandırılmıştır.
 - Aile eğitim programının adı "Oku Oyna Aile Eğitim Programı" olarak belirlenmiştir.
 - Oku Oyna Aile Eğitim Programı için beş çocuk gelişimi uzmanından görüş alınmıştır.
 - Programın uygulama süreçleri ebeveynlerin ev ortamında küçük çocuklarının olması ve araştırmacının farklı şehirde olması nedeniyle hem çevrimiçi ve hem de yüz yüze olarak planlanmıştır.
 - Program tanıtımı kapsamında okul müdürlüğüyle iş birliği yapılarak tüm velilerin okula davet edilmesi ve araştırmacı tarafından programa ilişkin sunum yapılarak gönüllü katılımcılara ulaştırılması sağlanmıştır.
 - Program boyunca, ebeveynlerin Oyuncak ve Kitap Kütüphanesinde bulunan oyuncak ve resimli çocuk kitaplarından yararlanılması sağlanmıştır.
 - Ebeveyn eğitiminde anlatım, tartışma, soru-cevap vb. tekniklere yer verilmiştir.
 - Program konuları ve yürütülen etkinlikler şu şekilde belirlenmiştir: Araştırmanın ve ebeveyn eğitim programının tanıtımı, tanışma etkinlikleri, üç-altı yaş dönemine ilişkin gelişimsel özellikler, oyunun önemi, doğru ve yanlış oyun davranışlarına yönelik senaryo etkinlikleri, oyunperver/oyuncu yaklaşımın açıklanması, materyallerden nasıl oyun kurulacağına ilişkin uygulama örnekleri, resimli çocuk kitapları seçimi ve önemi, sesli okumaya ilişkin uygulama örnekleri, sesli okuma kılavuzunun tanıtılmasıdır. Oku Oyna Aile Eğitim Programının içeriği tablo halinde aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 2. Oku oyna aile eğitim programı içeriği

Oturum	İçerik
1. Oturum	Tanışma, Ön Test ve Program Tanıtımı
2. Oturum	3-6 Yaş Dönemi Gelişimsel Özellikleri
3. Oturum	Oyunun Çocuğun Yaşamındaki Yeri ve Gücü
4. Oturum	Oyunperver Yaklaşım (Oyun Oynayan Çocuğun Ebeveyni Olmak)
5. Oturum	Okul Öncesi Dönemde Resimli Çocuk Kitabı Kriterleri ve Önemi
6. Oturum	Sesli Resimli Çocuk Kitabı Okuma Örneği ve Kılavuzu
7. Oturum	Son Test, Eğitimi Değerlendirme

Programın geliştirilmesi sonrasında gönüllü 15 katılımcıya Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği ve Oyun Katılım Anket formu verilerek ön test uygulanmıştır. Ardından araştırmacı tarafından katılımcılara yedi hafta boyunca haftada bir defa olmak üzere birer saatlik eğitimler verilmiştir. Bu süreçte ebeveynlerin Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi materyallerinden faydalanması sağlanılmıştır. Araştırmada nitel ve nicel veriler eş zamanlı toplanmıştır.

Ebeveyn eğitiminin devam ettiği aşamada araştırmacı tarafından katılımcılara “Çocuğunuzla birlikte oyuncak ve kitap kütüphanesi alanından alacağınız materyallerle oyun oynama ve kitap okuma süreçlerinizi beş ila on beş dakika arasında, görüntü ve ses net olacak şekilde kaydediniz” yönergesi verilmiştir. Toplamda 7 katılımcı 9 video kaydı iletmıştır. İletilen video kayıtları doğrultusunda ebeveynlere araştırmacı tarafından çevrimiçi uygulamalarla dönütler sağlanmıştır. Video kayıtları yazılı formata dönüştürülerek nitel veriler elde edilmiştir.

Araştırmacı tarafından verilen ebeveyn eğitimlerin tamamlanmasının ardından 15 gönüllü katılımcıya Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği ve Oyun Katılım Formu tekrar iletilerek son test uygulanmıştır. Son teste gönüllü katılımcıların tamamı katılmıştır. Ön test ve son test aracılığıyla araştırmanın nicel verileri elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın nicel verileri Çocuk Ebeveyn Birlikte Okuma etkinlikleri Ölçeği ve Oyuna Katılım Anket Formu yardımıyla toplanmış olup nitel veriler ise video kaydı yardımıyla eş zamanlı toplanmış ve birlikte analiz edilmiştir.

Araştırmanın nitel bulgularının analizi, doküman analizi yöntemiyle sağlanılmıştır. Nitel araştırmalarda kullanılan doküman analizi teknikleri, araştırma verilerinin birincil kaynaktan elde edilmesini sağlayarak verilerin sorgulanmasına ve analiz edilmesine olanak sunmaktadır. Nitel araştırmalarda doğrudan gözlem sağlanamadığında araştırma problemine ilişkin çeşitli görsel veya yazılı materyallere ulaşılarak araştırmalara dahil edilebilmektedir. Böylece araştırmanın geçerliliği artırılabilir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu analiz tekniği genel olarak diğer araştırma yöntemlerinin destekleyicisi olarak kullanılmaktadır (O’ Leary, 2017; Sak vd., 2021). Doküman analizi tekniği, nitel araştırma yöntemleri yanı sıra karma yöntem araştırmalarında kullanılabilir (Bowen, 2009).

Araştırmada video kayıtlarının yazılı formata dönüştürülmesiyle elde edilen nitel veriler, içerik açısından değerlendirilerek üç kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; oyun türü, ebeveyn tarafından oyun sürecinde kullanılan ifadeler ve kitap türüdür. Bu başlıkların tekrarlanma sıklığına değinilerek kodlar oluşturulmuştur.

Bunun yanında verilerin analiz edilebilmesi ve katılımcıları görüşlerinin etik kural çerçevesinde ele alınabilmesi için her bir katılımcıya kod verilmiştir. Katılımcıların kimliğinin gizli tutulması açısından, katılımcılar A1 (Anne 1), A2 (Anne 2), A3 (Anne 3), A4 (Anne 4), A5 (Anne 5), A6 (Anne 6), A7 (Anne 7) olarak kodlanmıştır.

Verilerin kodlanma aşamasında katılımcıların video kayıt transkriptleri diğer bir alan uzmanı ile paylaşılmıştır. Araştırmacı ve diğer alan uzmanı arasındaki kodlama uyumu yüzdesi %84 olarak bulunmuştur. Uyuşum yüzdesinin %70 üzerinde olması, verilerin güvenilir olduğunu göstermektedir (Şencan, 2005).

Araştırmanın nicel bulgularının analizi ise; SPSS 26 programı ile yapılmış ve %95 güven düzeyi ($p < 0,05$) ile çalışılmıştır. Ölçümler için ortalama (Ort), standart sapma (ss) istatistikleri, kategorik değişkenler için yüzde (%) ve frekans (f) istatistikleri verilmiştir. Örneklem sayısı ($n=15$) 30'dan az olması nedeniyle parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Çalışmada ölçek puanlarının (sürekli değişkenlerin) gruplara (cinsiyet, , gelir düzeyi) göre karşılaştırılmasında Mann Whitney U, genel olarak ve grup ayırımında ölçek puanlarının zamansal karşılaştırması (ön test-son test) Wilcoxon testi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmada Ebeveyn Oyuna Katılım Anket Formu ve Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği kullanılarak elde edilen ön test ve son teste ilişkin bulgulara Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Ön test ile son test puanlarının karşılaştırılması

Kullanılan Ölçek		Ön Test		Son Test		z	p
		Ort	ss	Ort	ss		
Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği	Birlikte Etkileşimli Okuma	2,33	0,27	3,59	0,23	-3,413	0,001*
	Birlikte Okumaya Yönelik Görüşler	2,54	0,17	3,38	0,21	-3,418	0,001*
	Okuryazarlığa Model Olma	1,84	0,26	2,93	0,20	-3,438	0,001*
	Okumanın Önemi	3,82	0,36	3,87	0,28	-1,134	0,257
	Okuryazarlık Öğretimi	2,00	0,34	2,82	0,22	-3,317	0,001*
	Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Toplam	2,44	0,09	3,34	0,12	-3,412	0,001*
Oyuna Katılım Anket Formu	Akademik Oyun	2,85	0,32	3,45	0,22	-3,426	0,001*
	Sosyo-Dramatik ve Hareketli Oyun	2,67	0,30	3,51	0,29	-3,422	0,001*
	Oyuna Teşvik	3,08	0,34	3,25	0,23	-1,721	0,085
	Oyuna Katılım Anketi Toplam	2,87	0,25	3,40	0,20	-3,412	0,001*

* $p < 0,05$; Wilcoxon testi

Tablo 3'te Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeğine (ÇEBOE) ilişkin veriler incelendiğinde; birlikte etkileşimli okuma, birlikte okumaya yönelik görüşler, okuryazarlığa model olma, okuryazarlık öğretimi,

çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplamı ön test ile son test arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 3'te ÇEBOE alt boyutlarında ön test ile son test arasında istatistiksel anlamlı fark olan verilere bakıldığında birlikte etkileşimli okuma ön test ortalama puanı (2,33), son test ortalama puanı (3,59); birlikte okumaya yönelik görüşler ön test ortalama puanı (2,54), son test ortalama puanı (3,38); okuryazarlığa model olma ön test ortalama puanı (1,84), son test ortalama puanı (2,93); okuryazarlık öğretimi ön test ortalama puanı (2,00), son test ortalama puanı (2,82) olarak hesaplanmıştır. Çocuk-Ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplam ön test ortalama puanı (2,44) çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplam son test ortalama puanı (3,34) hesaplanmıştır. Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeğinden elde edilen nicel verilere göre ebeveyn eğitimi ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte okuma davranışlarını pozitif yönde etkilemiştir.

Tablo 3'te Oyuna Katılım Anket Formuna ilişkin veriler incelendiğinde, akademik oyun, sosyo-dramatik ve hareketli oyun, oyuna katılım anket toplamı ön test ile son test puanları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 3'te Oyuna Katılım Anket Formunun alt boyutlarında ön test ile son test arasında istatistiksel anlamlı fark olan verilere bakıldığında akademik oyun ön test ortalama puanı (2,85), son test ortalama puanı (3,45); sosyo-dramatik ve hareketli oyun ön test ortalama puanı (2,67), son test ortalama puanı (3,51) hesaplanmıştır. Oyuna katılım anketi toplam ön test ortalama puanı (2,87), oyuna katılım anketi toplam son test ortalama puanı (3,40) hesaplanmıştır. Oyun Katılım Anket Formundan elde edilen nicel verilere göre ebeveyn eğitimi ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama davranışlarını pozitif yönde etkilemiştir.

Ebeveynlerin çocukları ile oynadıkları oyun türleri incelenerek betimsel istatistiklerine Tablo 4' de yer verilmiştir.

Tablo 4. Oynanan oyun türlerine ilişkin bulgular

Katılımcı Cinsiyeti	İçerik	Oyun Türü	f	%
K	A5: Bugün seninle toplama -çıkarma oyunu oynayalım.	Akademik Oyun	3	37,5
K	A7: Aldığımız sayı kutusuyla toplama-çıkarma oynayalım			
K	A4: Büyüteçle evdeki eşyalarımızın yazılarını inceleyelim.			

K	A3: Oyun alanından aldığımız kukla saati başlasın mı?	Sosyal Duygusal Oyun	3	37,5
K	A6: Öğrendiğimiz hamuru yapıp acıkan bebeğimizi besleyelim. Karnı çok aç.			
K	A1: Dedektif kutu oyununu açalım mı?	Kurallı Oyun	2	25
K	A2: Hızlı bardaklar diye bir kutu oyunu almıştık okulundan. Hatırlıyor musun?			
Toplam			8	100

Tablo 4 incelendiğinde, ebeveynlerin akademik ve sosyal duygusal oyunu daha fazla tercih ettiği görülmektedir. Oyuncak ve kitap kütüphanesinde yer alan toplama ve çıkarma ahşap setleri ödünç alınarak akademik oyun tercih edildiği, kukla oyuncakları ödünç alınarak sosyal duygusal oyunların tercih edildiği, kutu oyunları ödünç alınarak kurallı oyun tercih edildiği bulguları edinilmiştir.

Ebeveynlerin çocuk ile oyun oynama süreçleri incelenerek kullandıkları ifade türlerinin betimsel istatistiklerine Tablo 5’de yer verilmiştir.

Tablo 5. Oyun sürecinde kullanılan ifade türlerine ilişkin bulgular

Katılımcı Cinsiyeti	İçerik Örnekleri	İfade Türü	f	%
K	A1: Bak bu bir kutu oyunu. Bu kutu oyunun adı, Dedektif. Kutu oyunlarında uymamız gereken kurallar vardır. Bu Dedektif oyunundaki kural herkes bir kart çekecek, karttaki görseli önündeki yer alan resimde bulan zile basacak. Kim önce basarsa o başlayacak.	Açıklayıcı	8	28,57
K	A2: Kutu oyunu demek, oyundaki oyuncakların bir kutu içerisinde ve kurallı bir oyun izlenmesi demek.			
K	A5: Toplam dediğimizde çoğalmayı yani fazlalığı çıkarma dediğimizde azalmayı kastediyoruz.			
K	A3: Bugün seninle okulundaki oyun alanından bir kukla ödünç aldık. Kuklaları elimize geçirip dilediğimiz gibi konuşabiliriz			

K	A7: Bu sayıyla daha önce oynamıştık, bu sayının adı ne?	Soru	8	28,57
K	A3: Bu kuklanın rengi ne ve adı ne olsun?			
K	A2: Oyunumuzun daha keyifli olması için bir fikrin varsa belirt lütfen	Rica İstek	6	21,42
K	A4: Seninle bugün bir oyun oynamak istiyorum. Biraz farklı bir oyun, beraber oynayalım mı?			
K	A4: Cıvık hamura dokunurken ne hissediyorsun? Ben biraz garip hissettim.	Duygu	2	7,14
K	A3: Kuklamız Maviş üzgün hissediyor. Ne yapalım neşelenmesi için?			
K.	A5: Çıkarma işlemi yaparken öne önce büyük sayı konur.	Kurallar	2	7,14
K	A6: Öğretmenin bugün farklı bir oyun hamuru tarifi verdi. Biraz cıvık. Nişasta ve su kullanarak birlikte yapacağız.	Betimleyici	2	7,14
K	A1: Karttaki dondurmanın rengi mavi, sarı, kırmızıdan oluşuyor.			
Toplam			28	100

Tablo 5 incelendiğinde, ebeveynlerin sıklıkla açıklayıcı, soru ve rica ifade türlerini tercih ettiği; duygu, kurallar ve betimleyici ifade türlerini daha az tercih ettikleri, emir türündeki ifadeleri ise tercih etmedikleri bulguları edinilmiştir.

Ebeveynlerin çocukları ile okudukları kitap türüne ilişkin betimsel istatistikler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Tercih edilen kitap türüne ilişkin bulgular

Katılımcı Cinsiyeti	Kitap	Kitap Türü	f	%
K	A1: Huysuz Uğur Böceği	Resimli Çocuk Kitabı	7	77,77
K	A2: Aç Tırtıl			
K	A4: Üç Kedi Bir Canavar			
K	A5: Babamın Battaniyesi			
K	A7: Annemin Çantası			
K	A8: Ay'ı Kim Çaldı			
K	A9: Babaannem Kime Benziyor			
K	A3: 1001 Hayvan	Etkinlik Kitabı	2	22,22
K	A6: 1001 Hayvan			
Toplam			9	100

Tablo 6 incelendiğinde, ebeveynlerin oyuncak ve kitap kütüphanesi alanında bulunan kitaplar ilişkin tercihleri görülmektedir. Ebeveynlerin sıklıkla çocukları ile resimli çocuk kitabını tercih ettiği, etkinlik kitabı tercihinin az olduğu görülmektedir.

Gelir düzeyi düşük olan katılımcıların Çocuk Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği ve Oyuna Katılım Anket Formuna ilişkin ön test ile son test istatistiklerine Tablo 7’ de yer verilmiştir.

Tablo 7. Gelir düzeyi düşük olan katılımcıların ön test ile son test puanlarının karşılaştırılması

Kullanılan Ölçek	Gelir Düzey = Düşük	Ön Test		Son Test		z	p
		Ort	ss	Ort	ss		
Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği	Birlikte Etkileşimli Okuma	2,24	0,24	3,52	0,28	-2,207	0,027*
	Birlikte Okumaya Yönelik Görüşler	2,48	0,15	3,27	0,28	-2,207	0,027*
	Okuryazarlığa Model Olma	1,75	0,20	2,97	0,29	-2,214	0,027*
	Okumanın Önemi	3,79	0,51	3,75	0,39	-0,577	0,564
	Okuryazarlık Öğretimi	2,04	0,19	2,79	0,25	-2,232	0,026*
	Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Toplam	2,38	0,06	3,28	0,17	-2,207	0,027*
Oyuna Katılım Anket Formu	Akademik Oyun	2,90	0,21	3,43	0,15	2,226	0,026*
	Sosyo-Dramatik Hareketli Oyun	2,57	0,15	3,53	0,30	-2,207	0,027*
	Oyunu Teşvik	3,00	0,33	3,30	0,17	-1,511	0,131
	Oyuna Katılım Anketi	2,82	0,14	3,42	0,13	2,201	0,028*
	Toplam						

* $p < 0,05$; Wilcoxon testi

Tablo 7 incelendiğinde; gelir düzeyi düşük olan ebeveynlerin birlikte etkileşimli okuma, birlikte okumaya yönelik görüşler, okuryazarlığa model olma, okuryazarlık öğretimi, çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplam ön test ile son test puanları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$).

ÇEBOE alt boyutuna ilişkin veriler incelendiğinde birlikte etkileşimli okuma ön test ortalama puanı (2,24), son test ortalama puanı (3,52); birlikte okumaya yönelik görüşler ön test ortalama puanı (2,48), son test ortalama puanı (3,27); okuryazarlığa model olma ön test ortalama puanı (1,75), son test ortalama puanı (2,97); okuryazarlık öğretimi ön test ortalama puanı (2,04), son test ortalama puanı (2,79) olarak hesaplanmıştır.

Çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplam puanlarına ilişkin veriler incelendiğinde ön test ortalama puanı (2,38), son test ortalama puanı ise (3,28) olarak hesaplanmıştır. Buna göre çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplam puanında ebeveyn eğitimi sonrasında artış görülmektedir. Elde edilen nicel verilere göre ebeveyn eğitimi gelir düzeyi düşük olan ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte kitap okuma davranışlarını pozitif yönde etkilemiştir.

Tablo 7' de Oyuna Katılım Anket Formunun alt boyutlarına ilişkin veriler incelendiğinde akademik oyun ön test ortalama puanı (2,90), son test ortalama puanı (3,43); sosyo-dramatik ve hareketli oyuna ilişkin veriler incelendiğinde ön test ortalama puanı (2,57), son test ortalama puanı (3,53); oyuna teşvik ön test ortalama puanı (3,00), son test ortalama puanı (3,30) olarak hesaplanmıştır.

Oyuna Katılım Anketi toplamına ilişkin veriler incelendiğinde ön test ortalama puanı (2,82), son test ortalama puanı (3,42) olarak hesaplanmıştır. Elde edilen nicel verilere göre ebeveyn eğitimi gelir düzeyi düşük olan ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama davranışlarını pozitif yönde etkilemiştir.

Gelir düzeyi orta seviyede olan ebeveynlerin ön test ve son test puanlarına ilişkin istatistikler Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde; gelir düzeyi orta seviyede olan katılımcıların birlikte etkileşimli okuma, birlikte okumaya yönelik görüşler, okuryazarlığa model olma, okuryazarlık öğretimi, çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplam ön test ile son test puanları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$).

ÇEBOE alt boyuta ilişkin veriler incelendiğinde birlikte etkileşimli okuma ön test ortalama puanı (2,44), son test ortalama puanı (3,65); birlikte okumaya yönelik görüşler ön test ortalama puanı (2,61), son test ortalama puanı (3,43); okuryazarlığa model olma ön test ortalama puanı (1,83), son test

ortalama puanı (2,90); okuryazarlık öğretimi ön test ortalama puanı (1,96), son test ortalama puanı (2,75) olarak hesaplanmıştır.

Tablo 8. Gelir düzeyi orta seviyede olan ebeveynlerin ön test ile son test puanlarının karşılaştırılması

Kullanılan Ölçek	Gelir Düzey = Orta	Ön Test		Son Test		Z	p
		Ort	SS	Ort	SS		
	Birlikte Etkileşimli Okuma	2,44	0,28	3,65	0,23	-2,366	0,018*
Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Ölçeği	Birlikte Okumaya Yönelik Görüşler	2,61	0,18	3,43	0,12	-0,371	0,018*
	Okuryazarlığa Model Olma	1,83	0,19	2,90	0,13	-2,388	0,017*
	Okumanın Önemi	3,89	0,13	4,00	0,00	1-,732	0,083
	Okuryazarlık Öğretimi	1,96	0,39	2,75	0,14	-2,214	0,027*
	Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Toplam	2,49	0,10	3,38	0,04	-2,371	0,018*
Oyuna Katılım Anket Formu	Akademik Oyun	2,80	0,45	3,43	0,27	-2,379	0,017*
	Sosyo-Dramatik ve Hareketli Oyun	2,74	0,41	3,43	0,27	-2,379	0,017*
	Oyunu Teşvik	3,11	0,38	3,17	0,29	-0,412	0,680
	Oyuna Katılım Anketi Toplam	2,89	0,34	3,34	0,23	-2,366	0,018*

* $p < 0,05$; *Wilcoxon testi*

Çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplamına ilişkin veriler incelendiğinde ön test ortalama puanı (2,49), son test ortalama puanı (3,38) olarak hesaplanmıştır. Elde edilen verilere göre ebeveyn eğitimi, gelir düzeyi orta olan ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte kitap okuma davranışlarını pozitif yönde etkilemiştir.

Oyuna Katılım Anket Formunun alt boyutlarına ilişkin veriler incelendiğinde akademik oyun ön test ortalama puanı (2,80), son test ortalama puanı (3,43); sosyo-dramatik ve hareketli oyun ön test ortalama puanı (2,74), son test ortalama puanı (3,43) olarak hesaplanmıştır.

Oyuna katılım anketinin toplam puanına ilişkin veriler incelendiğinde ön test ortalama puanı (2,89), son test ortalama puanı (3,34) olarak hesaplanmıştır. Elde edilen verilere göre ebeveyn eğitimi, gelir düzeyi orta olan ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oyun oynama davranışlarını pozitif yönde etkilemiştir.

Çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri ön test ile son test puanlarının gelir düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin istatistiksel verilere Tablo 9' da yer verilmiştir.

Tablo 9. Ön test ile son test çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri puanlarının gelir düzeyine göre karşılaştırılması

Gelir Düzey		n	Ort	ss	U	p
Ön Test Birlikte Etkileşimli Okuma	Düşük	6	2,24	0,24	12,5	0,218
	Orta	7	2,44	0,28		
Ön Test Birlikte Okumaya Yönelik Görüşler	Düşük	6	2,48	0,15	12,0	0,187
	Orta	7	2,61	0,18		
Ön Test Okuryazarlığa Model Olma	Düşük	6	1,75	0,20	15,5	0,405
	Orta	7	1,83	0,19		
Ön Test Okumanın Önemi	Düşük	6	3,79	0,51	17,0	0,482
	Orta	7	3,89	0,13		
Ön Test Okuryazarlık Öğretimi	Düşük	6	2,04	0,19	16,0	0,461
	Orta	7	1,96	0,39		
Ön Test Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Toplam	Düşük	6	2,38	0,06	7,0	0,044*
	Orta	7	2,49	0,10		
Son Test Birlikte Etkileşimli Okuma	Düşük	6	3,52	0,28	13,5	0,278
	Orta	7	3,65	0,23		
Son Test Birlikte Okumaya Yönelik Görüşler	Düşük	6	3,27	0,28	10,5	0,201
	Orta	7	3,43	0,12		
Son Test Okuryazarlığa Model Olma	Düşük	6	2,97	0,29	18,0	0,660
	Orta	7	2,90	0,13		
Son Test Okumanın Önemi	Düşük	6	3,75	0,39	10,5	0,042*
	Orta	7	4,00	0,00		
Son Test Okuryazarlık Öğretimi	Düşük	6	2,79	0,25	18,0	0,645
	Orta	7	2,75	0,14		
Son Test Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri Toplam	Düşük	6	3,28	0,17	13,5	0,280
	Orta	7	3,38	0,04		

* $p < 0,05$; Mann Whitney U testi

Tablo 9 incelendiğinde, ön test çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplam puanı gelir düzeyi gruplarına göre farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Ortalama puanlarına bakıldığında orta gelir düzeyi olan katılımcıların ön test çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinlikleri toplam puanı daha yüksektir (2,49). Diğer puanlarda fark anlamlı değildir ($p > 0,05$).

ÇEBOE alt boyutu okumanın önemine ilişkin son testteki veriler incelendiğinde okumanın önemi puanı gelir düzeyi gruplarına göre farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Ortalama puanlarına göre orta gelir düzeyi olan katılımcıların son test okumanın önemi puanı daha yüksektir (4,00). Diğer puanlarda fark anlamlı değildir ($p > 0,05$).

Oyuna katılım ön test ile son test puanlarının çocuğun cinsiyetine göre karşılaştırmasına ilişkin istatistiksel verilere Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 10. Ön test ile son test oyuna katılım puanlarının çocuğun cinsiyetine göre karşılaştırılması

Çocuk Cinsiyet	n	Ort	ss	U	p	
Ön Test Akademik Oyun	Kız	8	3,05	0,14	4,5	0,005*
	Erkek	7	2,63	0,34		
Ön Test Sosyo-Dramatik ve Hareketli Oyun	Kız	8	2,68	0,26	26,0	0,809
	Erkek	7	2,66	0,36		
Ön Test Oyunu Teşvik	Kız	8	3,25	0,30	10,0	0,032*
	Erkek	7	2,89	0,28		
Ön Test Oyuna Katılım Anketi Toplam	Kız	8	2,99	0,18	9,5	0,031*
	Erkek	7	2,72	0,24		
Son Test Akademik Oyun	Kız	8	3,50	0,19	21,0	0,397
	Erkek	7	3,40	0,26		
Son Test Sosyo-Dramatik ve Hareketli Oyun	Kız	8	3,53	0,32	28,0	0,999
	Erkek	7	3,49	0,28		
Son Test Oyunu Teşvik	Kız	8	3,28	0,24	26,0	0,805
	Erkek	7	3,23	0,24		
Son Test Oyuna Katılım Anket Toplamı	Kız	8	3,43	0,17	27,5	0,953
	Erkek	7	3,37	0,23		

* $p < 0,05$; Mann Whitney U testi

Tablo 10 incelendiğinde; ön test akademik oyun, ön test oyunu teşvik, ön test oyuna katılım anketi toplam puanı çocukların cinsiyetine göre farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Ortalama puanlarına göre kız olanların ön test akademik oyun (3,05), ön test oyunu teşvik (3,25), ön test oyuna katılım anketi toplam (2,99) puanı daha yüksektir. Diğer puanlarda fark anlamlı değildir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara göre Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi temelli Oku Oyna Aile Eğitim Programının ebeveynlerin çocuklarıyla oyun oynama ve okuma davranışları üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Program öncesinde ebeveynlerin oyuna katılım davranışlarında çocuğun cinsiyetinin önemli bir faktör olduğu; birlikte okuma etkinliklerinde ise ebeveyn gelir düzeyinin önemli bir faktör olduğu görülmektedir. Ulaşılan sonuca göre, gelir düzeyi orta olan ebeveynlerin, gelir düzeyi düşük olan ebeveynlere göre ön test puanları daha yüksektir. Bu veri, gelir düzeyinin ebeveynlerin okuma davranışını etkilediğini göstermektedir. Işıkoğlu & İvrendi (2008) tarafından da benzer bulguya ulaşılmıştır. Fakat bu araştırma kapsamında verilen ebeveyn eğitimleri ile anlamlı farkın en aza indirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Akfırat (2019) yaptığı çalışmada da ebeveyn tutumlarının ebeveyn eğitimleri ile değiştirebildiği sonucuna

ulaşmıştır. Bu nedenle, ebeveyn eğitimlerinin çocuğun gelişiminde kritik bir öneme sahip olduğu söylenebilir.

Oku Oyna Aile Eğitim Programı sonunda ebeveynlerin oyuna katılım düzeyinin arttığı, cinsiyete dayalı oyun seçimi arasındaki farkın indirildiği, birlikte okuma etkinliklerinin arttığı, birlikte okuma etkinliklerinde gelir düzeyi etkisinin indirildiği, çocuklarına okuryazarlığa model olma davranışlarının arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, ebeveynlere uygulama örneklerine yer veren ebeveyn eğitim programlarının gerekliliğini göstermekle birlikte ebeveynlerin oyun oynama ve kitap okuma becerilerinin geliştirilebileceğini; cinsiyet veya sosyoekonomik statü farklılığından kaynaklanan ebeveynlerin oyun oynama ve okuma davranışlarını iyileştirebileceğini göstermektedir.

Ulaşılan sonuçlara göre oyun sürecinde ebeveynlerin sıklıkla açıklayıcı, soru ve rica ifadelerine yer verdiği, emir cümlelerine yer vermediği görülmektedir. Özellikle erken yaşlarda ebeveyn ve çocuk arasındaki iletişimin niteliği önemlidir. Sağlıklı ve nitelikli iletişimi belirleyen temel faktörün, ebeveynin kullandığı iletişim dili olduğu bilinmektedir. Yapılan araştırmalara göre ebeveyn ve çocuk arasındaki iletişim dilinin olumlu olması; çocuğun dil gelişimini, kişilik gelişimini, çevresi ile iletişim kurabilme becerisini, günlük yaşam becerilerini, psikososyal gelişimini olumlu etkilemektedir (Öngider, 2013; Şanlı & Öztürk, 2015). Ebeveynlerin iletişim dili ve çocuğun gelişimsel becerileri arasında pozitif ilişki bulunmaktadır. Oyunun da aynı etkiye sahip olduğu bilinmektedir (Koçyiğit, Tuğluk & Kök, 2007; Durualp & Aral, 2010; Özdemir & Ramazan, 2012; Sormaz & Yüksel, 2012). Ancak oyun oynama esnasında ebeveyn tarafından kullanılan iletişim dili, sürecin niteliğini etkileyebilmektedir. Ebeveynlerin çocuklarıyla oyun oynarken çocuk dostu iletişim dilini tercih ederek emir vb. ifadelerden kaçındığı görülmüştür. Bu durum, çocuğun ebeveyniyle oyun oynama ve kitap okuma sürecini nitelikli kılarak en üst düzeyde fayda sağlaması için önem taşımaktadır.

Ebeveyn eğitimi programı sonrasında ebeveynlerin çocuklarıyla oyun oynarken akademik, kurallı ve sosyal oyun türlerini seçerek çeşitli oyun türlerinden faydalandığı görülmektedir. Ebeveyn eğitimiyle oyun türleri hakkında bilgi sağlanması ve her oyun türünün önemine ilişkin vurgu yapılmış olmasının bu sonuçları etkilediği düşünülmektedir. Çocukların perspektifinden oyun türüne ilişkin yürütülen araştırmalar incelendiğinde ise çocuklar en fazla dramatik-sosyal oyun türünü tercih etmektedir (Güney, 2012; Yakar, Yılmaz & Yılmaz, 2019). Bu oyun türünün çocuklar tarafından daha çok tercih edilmesindeki temel neden, çocuğun lider konumuna geçerek diğer oyun türlerine kıyasla daha fazla söz hakkına sahip olmasıdır. Ayrıca bu duruma neden olan ikinci etmen, çocukların oyunlarında genellikle günlük hayattan kesitlere yer vermesi (Hürtürk, 2017) kaynaklı olabilir. Ebeveynlerin

çocuklarıyla sosyal oyun türünde oyun oynamaları çocuğun liderlik, iş birliği, taklit, günlük yaşam gibi becerileri kapsayan sosyal gelişim alanının desteklenmesi için önemlidir. Ancak çocuğun bütüncül gelişimi önemlidir. Bu nedenle ebeveynlere yönelik hazırlanan eğitimlerde bu hususa dikkat edilebilir.

Öneriler

Bu araştırma kapsamında sunulan öneriler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

Uzmanlara Yönelik

- Okul öncesi eğitim kurumlarında ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte oynama ve okuma davranışlarını geliştirmeye yönelik olarak uygulama örnekleri içeren planlı ve sistemli eğitim programları oluşturulabilir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarına kayıtlı olan öğrencilerin ebeveynleriyle birlikte oynama ve okuma süreci, video kayıtları aracılığıyla düzenli takip edilerek geribildirimler verilebilir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarına Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi kurularak ailelerin evde oyun oynamak ve okumak için oyuncak ve kitap ödünç alabileceği uygulamalar yürütülebilir.
- Resmi okul öncesi eğitim kurumlarında Oyuncak ve Kitap Kütüphanesi kurularak bu uygulama yaygınlaştırılabilir ve kütüphane-okul çevresinde yaşayan 0-6 yaş aralığında tüm çocukların hizmetine sunulabilir.

Ebeveynlere Yönelik

- Ebeveynler, çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarından oyuncak ve kitap kütüphanesi uygulamasına benzer uygulamalar talep edebilir.

Araştırmacılara Yönelik

- Bu araştırmanın çalışma grubu ebeveynlerden oluşmaktadır. İleride yapılacak araştırmalarda çocuklar da çalışma grubuna dahil edilerek daha kapsamlı bir deneysel çalışma yürütülebilir.
- Bu çalışmada eğitim programına yalnızca annelerin katıldığı görülmüştür. Bundan sonra yürütülecek ebeveyn eğitim programlarında babalarında katılımını sağlayacak düzenlemeler yapılabilir.

Kaynakça

- Akfirat, O. N. (2019). Improving parental attitudes of Turkish Immigrants living in Germany: An Action Research. *Participatory Educational Research*, 6(2), 103-121.
- Akgün, E., Yeşilyaprak, B. (2010). Çocuk anababa ilişki ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(24), 44-53.
- Akoğlu, G., Ergül, C., Duman, Y. (2014). Etkileşimli kitap okuma: Korunmaya muhtaç çocukların alıcı ve ifade edici dil becerilerine etkileri. *İlköğretim Online*, 13(2).
- Aktaş Aras, Y. (2012). Okul öncesi dönemde fen eğitiminin amaçları. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 6(7), 1-6.
- Alptekin, Z. D. (2018). 3-6 yaş grubu çocuklara yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarının kavram gelişimine katkısı ve temel fen kavramları açısından incelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 2(1), 76-86.
- Anne Çocuk Eğitim Vakfı (2019). *Anne çocuk eğitim programı*. <https://www.acev.org/ne-yapiyoruz/cocuklar-icin/anne-cocuk-egitim-programi/>
- Anne Çocuk Eğitim Vakfı. (2007). *Ekonomik ve toplumsal kalkınma için erken çocukluk eğitimi: önemi, yararları ve yaygınlaştırma önerileri*. AÇEV Yayınları.
- Attanasio, O., Cattan, S., Meghir, C. (2022). Early Childhood Development, Human Capital, and Poverty. *Annual Review of Economics*, 14, 853-892.
- Bekmezci, H., Özkan, H. (2015). Oyun ve oyuncağın çocuk sağlığına etkisi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 5(2), 81-87.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9, 27-40.
- Boz, M., Uludağ, G., Tokuç, H. (2018). Aile katılımlı sosyal beceri oyunlarının okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal becerilerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 137-158.
- Cochran M. (1988). *Parental empowerment in family matters: lesson learned from a research program. parent education as early childhood intervention: emerging directions in theory, research and practice*. Greenwood.
- Coşkun, L., Deniz, Ü. (2019). Evde uygulanan eğitim etkinliklerinin 48-60 aylık çocukların okumaya ve yazmaya hazırlık becerileri üzerine etkisinin

- incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 873-893.
- Çayan, S. ve Çınar, D. C. (2019). Okul öncesi dönemde aile eğitiminin önemi. 14. Ulusal Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrenci Kongresi: *Çocuğun Ekolojik Dünyası Özet Kitapçığı*, Maltepe Üniversitesi.
- Çelebi Öncü, E. (2016). Anne-baba ve çocuğun etkileşimli kitap okumasının okul öncesi çocuklarının sosyal durumlara yönelik yaklaşımlarına etkisinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(4), 489-503.
- Çelik, G. H., Sühendan, E. R., Bıçakçı, M. Y. (2019) Etkileşimli kitabı okuma sürecinin çocukların dil gelişimlerine etkisi. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-10.
- Dankiw, K. A., Tsiros, M. D., Baldock, K. L., Kumar, S. (2020). The impacts of unstructured nature play on health in early childhood development: A systematic review. *PloS one*, 15(2), e0229006.
- Döker, T. (2020). *Dört-altı yaş çocukların sosyal ve oyun davranışları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İnönü Üniversitesi.
- Durualp, E., Aral, N. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 160-172.
- Efe, M., Temel, Z. F. (2018). Okul öncesi dönem 48-66 ay çocuklarına Etkileşimli Kitap Okuma Programı'nın yazı farkındalığına etkisinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 257-283.
- Egemen, A., Yılmaz, Ö., Akil, İ. (2004). Oyun, oyuncak ve çocuk. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 5(2), 39– 42.
- Ekici, F., Bardak, M., Yousef Zadeh, M. (2018). Erken çocukluk döneminde STEM. K. A. Kırkç ve E. Aydın (Ed), *Merhaba stem yenilikçi bir öğretim yaklaşımı* (s. 51-78) içinde. Eğitim Yayınevi.
- Elmonayer, R. A. (2013). Promoting phonological awareness skills of Egyptian kindergarteners through dialogic reading. *Early Child Development and Care*, 183(9), 1229-1241.
- Erbay, F., Saltalı, N. (2012). Altı yaş çocuklarının günlük yaşantılarında oyunun yeri ve annelerin oyun algısı. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 249-264.
- Evans, M. A., Shaw, D., Bell, M. (2000). Home literacy activities and their influence on early literacy skills. *Canadian Journal of Experimental Psychology/Revue canadienne de psychologie expérimentale*, 54(2), 65.

- Genç M., Tolan Ö. (2021). Okul öncesi dönemde sık görülen psikolojik ve gelişimsel bozukluklarda oyun terapisi uygulamaları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar- Current Approaches in Psychiatry*. 13(2), 207-231.
- Girgin, A., Kurnaz, A., Zobu, O. (2011). Erken çocukluk eğitimi ve aile eğitiminin önemi. *I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi Yetişkin Bildirileri Kitabı, 1*, 66-74.
- Gomby, D.S. (2005). Home Visitation in 2005: Outcomes for Children and Parents (Yayın no. 7). http://www.ced.org/docs/report/report_ivk_gomby_2005.pdf/
- Göktaş, Ö. (2020). Çocuk oyuncaklarındaki toplumsal cinsiyet olgusu. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 2(1), 29-34.
- Gölcük, M., Okur, Ş., Berument, S. (2015). Düşük sosyoekonomik düzeydeki çocukların alıcı dil ve hikaye anlama becerilerini geliştirmeye yönelik kitap okuma müdahale programı. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1, 89-96.
- Gönül, B. (2020). *How children and their parents reason about inequalities and exclusion based on socioeconomic status: The roles of children's age, family socioeconomic background and exclusion context* [Doktora tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Gözübüyük, N. (2016). *Okul öncesi dönem çocuklarında davranış sorunlarının anne-baba tutumu ve öz-kontrol ile ilişkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Adnan Menderes Üniversitesi.
- Gül, M. (2006). Anasınıfına devam eden alt sosyoekonomik düzeydeki 61-72 ay arası çocuklara sembolik oyun eğitiminin genel gelişim durumlarına etkisi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Gazi Üniversitesi.
- Güleç, V. (2018). Aile ilişkilerinin sosyal medyayla birlikte çöküşü. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 2(2), 105-120.
- Gülen, S., Barış, S. (2021). Ebeveynlerin çocuklarıyla oyun oynamama nedenlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 20-38.
- Güneş, A., Feyman Gök, N. (2022). *Fırsat adilliği için bir adım: oyuncak kitap kütüphanesi* [Bildiri Sunumu], 3. Uluslararası Çocuk Kütüphaneleri Sempozyumu, Gaziantep.
- Güney, O. (2012). *5-6 yaş çocuklarında algılanan cinsiyet kalıpyargılarına ilişkin ebeveyn beklentileri ile oyuncak tercihleri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi], Maltepe Üniversitesi.
- Hamarta, Y. D. D. E., Baltacı, Ö., Üre, Ö., Demirbaş, E. (2010). Lise öğrencilerinin utangaçlıklarının algılanan anne baba tutumları ve

- problem çözüme yaklaşımları açısından incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21(21), 73-82.
- Huebner E., Meltzoff N. (2005). Intervention to change parentchild reading style: A comparison of instructional methods. *Applied Developmental Psychology* 26, 296-313.
- Hürtürk, Ç. (2017). *Okul öncesi dönemdeki çocukların oyunlarının içeriği ve oyun davranışlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- Işıkoğlu Erdoğan, N. (2016). Erken Çocukluk Döneminde Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinliklerinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3), 1071-1086.
- Işıkoğlu Erdoğan, N., Şimşek, Z. C. (2022). Ebeveyn-çocuk birlikte okuma alışkanlıkları, etkinlikleri ve sosyoekonomik faktörlerin dil gelişimine olan etkileri. *Journal of National Education*, 51(233), 177-189.
- Işıkoğlu Erdoğan, N., Yoleri, S., Tetik, G. (2017). Ebeveyn tutumlarının okul öncesi dönemdeki çocukların mizaç özellikleri ile ilişkisinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty*, 42, 226-239.
- Işıkoğlu, N., İvrendi, A. B. (2008). Anne ve babaların oyuna katılımı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 47-57.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1991). Decreasing infant mortality as a global demographic change: A challenge to psychology. *International Journal of Psychology*, 26(5), 649-664.
- Kalaycıoğlu, H. (2011). *Resim-kelime oyunlarının ve cinsiyetin dört yaş çocukların ingilizce kelime performansına etkisi: deneysel bir araştırma kelime performansına etkisi* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi], Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Kamaraj, İ. (2006). Oyuncak kütüphanesi ve uluslararası oyuncak kütüphanesi birliği. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23(23), 229-236.
- Kangal, S. (2021). *Çocuğumun beyinde neler oluyor: gelişimsel çözüm önerileriyle* (1. Baskı). Elma Yayınevi.
- Kaya, A., Bozaslan, H., Gülten, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözüme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 208-225.
- Kerr, D. C. R., Lopez, N. L., Olson, S. L. and Sameroff, A. J. (2004). Parental discipline and externalizing behavior problems in early childhood: the

- roles of moral regulation and child gender. *Journal Of Abnormal Child Psychology*, 32(4) 369-383.
- Kılıç Duran, Ş. (2007). *9-11 yaşındaki çocukların zihinsel gelişim ve benlik saygısına ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin etkisi* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi], Maltepe Üniversitesi.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N., Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 324-342.
- Köksal Akyol, A., Bilbay, A. (2016). Aile eğitimi, G. Baran (Ed.), *Aile yaşam dinamiği*. Pelikan Yayıncılık.
- Köycekaş, A., Köycekaş, A. (2015). Oyuncakların son kullanma tarihi yoktur. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1(2), 303-308.
- Mills, G. E., Gay, L. R. (2016) Education research: Competencies for analysis and applications. *Journal of Applied Learning & Teaching*, 1(2), 71-72.
- Myrtill, M. J., Justice, L. M., Jiang, H. (2019). Home-literacy environment of low-income rural families: Association with child-and caregiver-level characteristics. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 60, 1-10.
- O'Keeffe, C., McNally, S. (2021). 'Uncharted territory': Teachers' perspectives on play in early childhood classrooms in Ireland during the pandemic. *European Early Childhood Education Research Journal*, 29(1), 79-95.
- O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research Project*. SAGE Publications.
- Oyuncak Kütüphanesi Derneği. (2012). Oyuncak Kütüphanesinin Sağladığı Faydalar. <http://oyuncakkutuphanesi.net/>
- Öngider, N. (2013). Anne-baba ile okul öncesi çocuk arasındaki ilişki. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 420-440.
- Özdemir, A. A., Ramazan, O. (2012). Oyunağa çocuk, anne ve öğretmen bakış açısı. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-16.
- Özdenk, Ç. (2007). *6 yaş grubu öğrencilerin psiko-motor gelişimlerinin sağlanmasında oyunun yeri ve önemi* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi], Fırat Üniversitesi.
- Özel, E., Zelyurt, H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 36, 9-34.

- Özkaya, H. (2007). *Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların resimsel gelişimlerinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi], Ankara Üniversitesi.
- Öztürk, F. D. (2019). Okul öncesi 4-6 yaş grubu çocukların bağlanma stilleri ile sosyal beceri düzeyi ve oyun davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 6(2), 75-85.
- Özyürek, A., Begde, Z. (2016). Öğretmen ve anne-baba tutumlarının okul öncesi dönem çocuklarının problem çözme becerilerine etkisi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 204-232.
- Patil, M., Telrande, S., Khatib, M. N., Gaidhane, S., Saxena, D., Bhardwaj, P., ... Zahiruddin, Q. S. (2020). Stimulating Home Environment for Early Childhood Development by Household Play Materials for Under 5 Rural Children in Forest Buffer Zone of Wardha District. *Journal of Evolution of Medical and Dental Sciences-Jemds*, 9(16), 1336-40.
- Povarenkov, Y. P., Baranova, N. A., Mitiukov, N. W. (2019). The Role of Family Education Strategies in the Development of Self-Regulation within Behavior of Students in 9-11 Grades. *European Journal Of Contemporary Education*, 8(4), 855-863.
- Powell, Douglas R. (1990). *Parent Education and Support Programs*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED320661.pdf>
- Rebold, M. J., Lepp, A., Kobak, M. S., McDaniel, J., Barkley, J. E. (2016). The effect of parental involvement on children's physical activity. *The Journal of Pediatrics*, 170, 206-210.
- Saçkes, M., Trundle, K. C., Flevares, L. M. (2009). Using children's books to teach inquiry skills. *YC Young Children*, 64(6), 24.
- Seven, M. A., Engin, A. O. (2008). Öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 189-212.
- Sormaz, F., Yüksel, H. (2012). Transforming childhood, industrialization of play and toys and consumer culture. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(3), 985-1008.
- Staton, J., Ooms, T.Owen, T.(1991).Family Resource,Support and Parent Education Programs:The Power of a Preventive Approach. *Meeting Highlights and Background Briefing Report*.
- Swick, K. J. (2009). Promoting school and life success through early childhood family literacy. *Early Childhood Education Journal*, 36, 403-406.
- Şahin, F. T., Özbey, B. (2007). Aile eğitim programlarına niçin gereksinim duyulmuştur? Aile eğitim programları neden önemlidir?. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 9(3), 7-12.

- Şahin, S. (2013). *4 yaş çocuklarının kavram edinimlerinde oyuncak odaklı ev eğitim programının etkileri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İnönü Üniversitesi.
- Şanlı, D., Öztürk, C. (2015). Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları ve tutumlar üzerine kültürün etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(4), 240-246.
- Şimşek, S. (2022). *12-18 yaş aile eğitimi programının annelerin aile işlevlerine etkisi* [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi], Kırıkkale Üniversitesi.
- Şimşek, Z. (2017). *Farklı kitap okuma tekniklerinin 48-66 ay grubu çocuklarının dil gelişimine olan etkileri* [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Pamukkale Üniversitesi.
- Taner, M., Başal, H. A. (2005). Farklı sosyoekonomik düzeylerde okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 395-420.
- Temel, Z. F. (2003). *Aile eğitim modeli- Dünya'da ve Türkiye'deki Uygulamalar*. AÇEV Yayınları.
- Tezel Şahin, F., Özyürek, A. (2008). 5-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 395-414.
- Tuğrul, B. (2017). Dünya oyunun gücünde uzlaştı şimdi bu gücü çocukların yararına kullanma zamanı: Hadi Türkiye. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 1(2), 259-269.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). Hanehalkı tüketim harcaması (Yayın no. 49690). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Tuketim-Harcamasi-2022-49690>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). İstatistiklerle çocuk (Yayın no. 49674). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2022-49674/>
- United Nations. (1993). International year of the family. (Yayın no. 47/233). <https://digitallibrary.un.org/record/177297>
- Whitehurst, G. J., Falco, F. L., Lonigan, C., Fischel, J. E., DeBaryshe, B. D., Valdez... Menchaca, M. C. (1988). Accelerating language development through picture book reading. *Developmental Psychology*, 24(4), 552-558.

Yakar, Y. M., Yılmaz, O., Yılmaz, H. D. (2019). Çocuk kitaplarında sorun odaklılık: engellilik algısı. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 56-76.

Yavuzer, H. (2006). *Ana-baba okulu* (12. Baskı). Remzi Kitabevi.

Yıldırım A, Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Atıf için:

Sarkaya, A. ve Feyman Gök, N. (2024). Oyuncak ve kitap kütüphanesi temelli oku oyna aile eğitim programının etkileri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 389-422. doi: 10.54558/jiss.1392756

Etik Beyan:

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir. İlgili çalışmada 21-04-2022 tarih ve 2022/ 25 sayılı kararla Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen, Matematik ve Sosyal Bilimler Etik Kurulundan gerekli izin alınmıştır.

Yazar Katkıları:

“Oyuncak ve kitap kütüphanesi temelli oku oyna aile eğitim programının etkileri” adlı çalışmada 1. yazarın katkı oranı: %50, 2. yazarın katkı oranı: %50'dir.

Çıkar Beyanı:

Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.